

MAAKUNTALAIN TARKASTUSTA KOSKEVAT KOHDAT

VTV-LAIN MUUTTAMINEN

Tarkastusvaliokunta 31.5.2017

BDO Oy / JHT, HT Minna Ainasvuori

MITÄ ON TILINTARKASTUS?

- Tilintarkastus on riippumattoman asiantuntijan vuosittain suorittama tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastus.
 - Maakuntavaltuusto asettaa tilintarkastajan.
 - Tilintarkastajan tulee olla riippumaton tarkastuksen kohteesta ja sen johdosta. Tilintarkastaja tarkastaa johdon (tilivelvollisten / maakuntahallitus ja muu johto) toiminnan lainmukaisuutta ja päätöksenmukaisuutta sekä sen huolellisuus- ja valvontavelvollisuuden toimeenpanoa.
 - Tilintarkastajalla tulee olla lain edellyttämä osoitettu ammattitaito: julkisella sektorilla JHT-tutkinto.
 - Tilintarkastajalle tulee turvata puitteet riippumattomaan ja resurssit asiantuntevan tilintarkastuksen suorittamiseen.
- Tilintarkastuksesta annetaan tilintarkastuskertomus.
 - Tilintarkastaja raportoi maakuntavaltuustolle.
 - Vakiomuotoinen tilintarkastuskertomus on sertifikaatti siitä että tilinpäätös on laadittu ja hallintoa on hoidettu lain ja päätösten mukaisesti. Olennaisista poikkeamista on aina raportoitava tilintarkastuskertomuksessa.
 - Tilintarkastuskertomus tukee maakuntavaltuuston päätöksentekoa tilinpäätöksen vahvistamisen ja tilivelvollisten vastuuvapauden myöntämisen käsittelyssä.

MAAKUNTALAIN TARKASTUSTA KOSKEVAT PYKÄLÄT

MAAKUNTIEN TILINTARKASTUS - TILINTARKASTAJAN TEHTÄVÄT

- Maakuntalakiluonnoksen 107 §:ssä säädettäisiin tilintarkastuksesta, 108 §:ssä tilintarkastajan tehtävistä ja 111 §:ssä tilintarkastuskertomuksesta. Maakunnan tilintarkastajaksi olisi valittava JHT -tilintarkastaja, joka toimisi virkavastuulla. Tilintarkastajan olisi tarkastettava:
 1. onko maakunnan hallintoa hoidettu lain ja maakuntavaltuuston päätösten mukaisesti; (kuin kuntalaissa nyt, ok)
 2. antavatko maakunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös sekä toimintakertomus tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot maakunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta; (kuin kuntalaissa nyt, ok)
 3. ovatko maakunnan rahoituksen perusteista ja käytöstä annetut tiedot oikeita; (kuntalaissa nyt: ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita → onko maakunnan rahoituksen käytön (käytöstä annettujen tietojen) tarkastus realistista ja tarpeellista? Maakuntalain perustelut: Maakunnan rahoitus on yleiskatteellista eli maakunta päättää itsehallintonsa nojalla saamansa valtion rahoituksen kohdentamisesta tehtäviensä hoitamiseen)
 4. onko maakunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti; (kuin kuntalaissa nyt, ok)
 5. ovatko tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tiedot ristiriidattomia. (ei vastaavaa mainintaa kuntalaissa eikä tarpeellinen säännös maakuntalakiin)

MAAKUNTALAIN TARKASTUSTA KOSKEVAT PYKÄLÄT

MAAKUNTIEN TILINTARKASTUS - MUUT PYKÄLÄT

- Tytäryhteisöjen tilintarkastus - sama tilintarkastusyhteisö maakunnissa ja tytäryhteisöissä on perusteltua (konsernitilinpäätöksen oikeellisuus, konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuuden varmistaminen) - ok
- Tilintarkastusyhteisön toimikauden pituus enintään kuusi vuotta kerrallaan - ok
- Riippumattomuutta koskevat kohdat - ok
- Tilintarkastajan tietojensaantioikeus - ok

MAAKUNTALAIN TARKASTUSTA KOSKEVAT PYKÄLÄT

MAAKUNTIEN TILINTARKASTUS - ERI TOIMIJOIDEN ROOLIT

- Maakuntalakiluonnos § 109: Valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa maakunnan ja sen sekä maakuntien yhteisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen toiminnan ja taloudenhoidon laillisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta noudattaen, mitä valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa säädetään.
- Valtiontalouden tarkastusvirastossa on tilintarkastuksen ja laillisuustarkastuksen yksikkö, jonka tehtävät saattaisivat olla päällekkäiset maakuntakonsernin eri yksiköiden tilintarkastuksen kanssa?
 - Valtiontalouden tarkastusviraston toteuttama tarkastus ei kuitenkaan olisi lakisääteistä tilintarkastusta, jota maakunnan tilintarkastus olisi (lait 1142/2015 ja 1141/2015) ja joka maakunnan olisi järjestettävä.

MAAKUNTALAIN TARKASTUSTA KOSKEVAT PYKÄLÄT

MAAKUNTIEN TILINTARKASTUS - ERI TOIMIJOIDEN ROOLIT

- Tilintarkastuksessa ja VTV:n laillisuustarkastuksessa voi syntyä kahden eri toimijan välillä riski päällekkäisyydestä
 - Tämän vuoksi tulisikin sopia menettelytavoista yhteistyön ja tiedonkulun järjestämiseksi maakunnan tilintarkastajan ja VTV:n välillä.
 - VTV:n tarkastusoikeus tulisi kohdentaa erityisesti valtion varojen käyttöön ja ensisijaisesti eduskunnan ja maakuntavaltuuston väliseen suhteeseen.
 - VTV:n tarkastusoikeus ei saisi näkyä eri toimijoiden tilintarkastukseen varatussa resursoinnissa, koska tilintarkastajan vastuut ja velvollisuudet määräytyvät maakuntalain ja tilintarkastuslain mukaisesti, eikä niitä ole rajattu valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusoikeuden laajentuessa.
 - Lakisääteiseen tilintarkastukseen on varattava riittävät resurssit, tilintarkastusyhteisö ja tilintarkastaja toimivat virkavastuulla ja vastaavat tilintarkastuksesta kaikilta osin (rikosoikeudellinen vastuu).
- Mahdollisesti maakuntien tekemä oma työ ja sen resursointi - Eivät lähtökohtaisesti voisi korvata tilintarkastajien työtä?

VTV-LAIN MUUTTAMINEN

- Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 2 §:n 1 momenttiin uusi 2 a kohta seuraavasti: Tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa:
- 2 a) maakuntien ja maakuntalain 4 §:ssä tarkoitettuun maakuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä mainitussa pykälässä tarkoitettujen muiden yhteisöjen, säätiöiden ja laitosten taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta siltä osin kuin kyse on maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvien palveluiden tuottamisesta taikka maakunnan omistukseen, sopimukseen tai rahoitukseen perustuvasta maakunnan muusta toiminnasta
- VTV-lain muuttamista koskevan lain sääntely tarkoittaisi, että VTV:n tarkastusoikeus olisi sekä kattavaa taloudenhoidon laillisuuden tarkastusta että toiminnan ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuuden tarkastusta. Tarkoituksenmukaisuuden tarkastus sisältäisi tuloksellisuuden tarkastamisen.
- Muutosehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että tarkastusviraston tehtäviin ei kuuluisi maakunnan talousarvion noudattamisen valvonta, vaan tästä vastaisivat maakuntalain nojalla maakunnan tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat.

Nykyinen 2 §: valtion määräysvallassa olevia yhtiöitä ja muita 19 §:ssä tarkoitettuja yhtiöitä erityisesti sen selvittämiseksi, miten valtion omistajaohjausta ja osakasvaltaa on käytetty; → riittävä jatkossakin?

VTV-LAIN MUUTTAMINEN

ERI TOIMIJOIDEN ROOLIT

- Maakunnan konsernirakenne olisi monimuotoinen ja koostuisi maakuntahallinnon lisäksi yhdestä tai useammasta liikelaitoksesta, maakunnan yhtiöistä ja näiden tytäryhtiöistä sekä valtakunnallisista palvelukeskuksista, jotka tuottaisivat palveluja 26 tehtäväalueella.
- Maakunta tulisi lisäksi käyttämään palveluiden järjestämisessä sopimukseen perustuvaa yritysten ja kolmannen sektorin palvelutuotantoa. Tällöin sopimusohjaus ja ylipäätään sopimukset ovat merkittävässä roolissa toiminnan johtamisessa. Myös maakuntien välinen yhteistoiminta perustuisi sopimuksille ja neuvotteluille.
- Edellä mainituilla organisaatioilla on pääsääntöisesti lakisääteinen tilintarkastus. Tilintarkastuksen tehtävä käsittää yhteisön tai säätiön tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen.

YHTEENVETO

- Laeissa tarpeen määritellä selkeästi eri tarkastuksen toimijoiden roolit (erityisesti VTV - lakisääteinen tilintarkastus ja VTV - tarkastuslautakunta)
- Maakunnan tilintarkastajan tehtävien täsmennys lakiluonnokseen (=> valtion rahoituksen perusteiden tarkastus)
- Riippumattomaan ja asiantuntevaan lakisääteiseen tilintarkastukseen on varattava maakunnissa riittävät resurssit, koska organisaatiot ovat poikkeuksellisen isoja ja monimuotoisia ja erityisesti siirtymävaiheessa tehtävien toiminnallisten, hallinnollisten ja taloudellisten ratkaisujen oikeellisuuden tarkastus on syytä suorittaa erityisellä huolella.

Copyright © 2016 All rights reserved. BDO Oy, a limited liability company incorporated in Finland, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

Minna Ainasvuori
liiketoimintajohtaja
040 719 5597
minna.ainasvuori@bdo.fi

Helge Vuoti
Toimitusjohtaja
040 524 6002
helge.vuoti@bdo.fi

BDO HELSINKI
VATTUNIEMENRANTA 2
00210 HELSINKI

BDO TURKU
LINNANKATU 10 A
20100 TURKU

BDO TAMPERE
LAPINTIE 6
33100 TAMPERE

BDO OULU
SEPÄNKATU 20
90100 OULU

+358 20 743 2920
www.bdo.fi

